

Päänsärlyn yleisyys ja taustatekijät koulujen ja päiväkotien henkilökunnalla.

Janne Atosuo, Liisa K Vilén, Tuula M Putus
Turun yliopisto

Suomessa on vuosikymmenien ajan tutkittu eri sisäympäristötekijöiden yhteyttä hengitystieoireisiin ja astmaan. Muita oireita, myös yleisoireita on tutkittu vähemmän. Koko väestössä päänsärkyä kokee 10-15 %. Tässä artikkelissa esittelemme tuloksia henkilökunnan viikoittain tai päivittäin ilmenevän päänsärlyn yhteydestä sisäympäristön olosuhteisiin kouluissa ja päiväkodeissa. Rakennuksen kuntoa ja korjauksia koskevat tiedot saatiin saman kunnan rakennusalan ammattilaisilta.

Aineistossa on tiedot yli 50 koulun ja n. 160 päiväkodin henkilökunnan oirekyselystä.

Vastaajia oli n. 2700 ja vastaus-% oli yli 60. Vastaajista 87 % oli naisia.

Koko aineistossa päänsärkyä koki 26 %, miehistä 16 % ja naisista 27 % ($p < 0.001$).

Nuorilla oli enemmän päänsärkyä kuin vanhemmilla vastaajilla. Päänsärkyllä oli vahva yhteys vastaajan kokemaan huonolaatuiseen sisäilmaan, erityisesti hajuihin (tunkkaisuus, homeen, viemärin tai liuotainaineiden hajut, pakokaasu jne), mutta ei tupakanhajun kanssa. Aiemmin tupakoineilla oli enemmän päänsärkyä kuin tupakoimattomilla tai tupakoivilla ($p = 0.01$). Kotieläimiä omistavilla päänsärkyä oli muita enemmän. Hypertoniapotilailla oli merkitsevästi muita vähemmän päänsärkyä. Stressiä usein kokevilla oli enemmän päänsärkyä kuin muilla.

Päänsärky korreloi erittäin voimakkaasti ($p < 0.001$) terveyspalvelujen ja antibioottien käyttöön ja sairauspoissaoloihin.

Päänsärkyä oli vähiten niissä rakennuksissa, jotka rakennusteknisen arvion mukaan olivat kunnossa, eli ei korjaustarvetta (22 %). Kohteissa, joissa oli tehty osakorjauksia, päänsärkyä oli yleisintä 34 % ja täysin korjatuissa rakennuksissa oireita oli 25 %:lla.

Logistisessa regressiomallissa tilastollisesti merkitsevinä selittäjinä säilyivät vastaajan ikä, sukupuoli, stressi, kotieläinallistutus, rakennuksen tekninen kunto (osakorjaus) ja vastaajan arvioima pitkäaikainen altistuminen (yli 10 v.). Pitkäaikaisen, >10 v jatkuneen altistumisen OR oli 1,71 (1,01-2,89) ja osakorjauksiin liittyvä OR 1,58 (CI 1,05-2,38).